USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

សៀវភៅ

បច្ចេកទេស

ចិញ្ចឹមត្រី

សម្រាប់អាជីវកម្មចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា

ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៨

សៀវភៅនេះបោះពុម្ពដោយ **គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា** ដែលឧបត្ថម្ភថវិកាដោយ ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិសំរាប់ប្រជាជនកម្ពុជា ដើម្បីពង្រឹងអាជីវកម្មចិញ្ចឹមត្រី របស់ពួកគេ។

រៀបចំដោយ : លោក **ព្រំ គឹមហ** លោកស្រី **ទ្រី រតនា** លោកស្រី Merrilene Peramune និងក្រុមការងារ **គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា** អង្គការ **ឌី អេ អាយ** (DAI)។

កែសម្រួលដោយ: ការិយាល័យវារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ។

សៀវភៅនេះផ្តល់ដោយទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ
តាមរយៈ
គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និង ខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា
បន្ទប់លេខ ៥៨៨ អាគារ “F” ភ្នំពេញសិនធើរ
ទន្លេបាសាក់ រាជធានីភ្នំពេញ
គេហទំព័រ : www.cambodiamsme.org
អ៊ីមែល : cambodiamsme@dai.com
ទូរស័ព្ទ : ៨៥៥-២៣ ២២២ ៤៨៦
ទូរសារ : ៨៥៥-២៣ ២២២ ៤៨៥

បញ្ជាក់:

ទស្សនៈរបស់អ្នកនិពន្ធដែលបង្ហាញនៅក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះ មិនបានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទស្សនៈរបស់ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ ឬ រដ្ឋាភិបាលអាមេរិកនោះទេ។

អារម្ភកថា

វិស័យវារីវប្បកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា

ទោះបីជាប្រទេសកម្ពុជាសំបូរទៅដោយទន្លេ ស្ទឹង បឹងបួរ ប្រកបដោយធនធានជលផលយ៉ាងច្រើនយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ធនធានទាំងនោះកំពុងជួបប្រទះនូវការថយចុះយ៉ាងខ្លាំងដោយសារការនេសាទហួសកំរិត និងការបំផ្លាញប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ ត្រីជាម្ហូបអាហារចំបងរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។ វិស័យវារីវប្បកម្មបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ជាម្ហូបអាហារសម្រាប់ជីវភាពរស់នៅប្រកបដោយនិរន្តភាព និងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធបរិស្ថាន។ បច្ចុប្បន្ននេះ វិស័យវារីវប្បកម្មមានការលូតលាស់យ៉ាងខ្លាំង ដែលជាឱកាសសម្រាប់គ្រួសារចិញ្ចឹមត្រី ដែលផលចិញ្ចឹមរបស់គាត់មានការផ្លាស់ប្តូរពីការចិញ្ចឹមសម្រាប់ជាអាហារប្រចាំគ្រួសារ ទៅជាការចិញ្ចឹមសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារក្នុងមូលដ្ឋាន ក្នុងខេត្ត និងទីផ្សារទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា

អង្គការ ឌី អេ អាយ (DAI) កំពុងអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និង ខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា ក្រោមជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីធ្វើការជាមួយបណ្តាអាជីវករឱ្យជំនះលើឧបសគ្គបច្ចេកទេសនានា និងកែលំអទំនាក់ទំនងអាជីវកម្ម ផលិតកម្ម សេវាកម្ម និងបរិយាកាសអាជីវកម្ម។ ផ្នែកវារីវប្បកម្ម គឺជាមុខរបរអាជីវកម្មមួយ

ក្នុងចំណោមអាជីវកម្មសំខាន់ៗ ដែលគម្រោងបានអនុវត្តជាមួយនៅក្នុងខេត្តកណ្តាល ព្រៃវែង កំពង់ចាម ស្វាយរៀង កំពង់ស្ពឺ និងខេត្តក្រចេះ ដើម្បីជួយឱ្យប្រសើរឡើងនូវបច្ចេកទេសចិញ្ចឹម បង្កើនគុណភាពផលិតផលចរាចរលើទីផ្សារ និងបង្កើតបណ្តាញទំនាក់ទំនងទីផ្សារក្នុងខ្សែសង្វាក់អាជីវកម្មចិញ្ចឹមត្រីក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

សៀវភៅបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីនេះ នឹងបំពេញចន្លោះប្រហោងនៃការចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារដើម្បីឱ្យក្លាយទៅជាមុខរបរអាជីវកម្មយ៉ាងពិតប្រាកដ។ ឯកសារនេះរួមបញ្ចូលគ្នានូវជំនាញបច្ចេកទេសដែលចាំបាច់ ជាមួយនឹងជំនាញផ្នែកអាជីវកម្មដែលពួកគេត្រូវការ ដូចជាការកត់ត្រាចំណូល-ចំណាយ និងផ្នែកទីផ្សារ។ វាបង្ហាញពីរបៀបក្នុងការចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មពីខ្នាតតូច និងធ្វើការពង្រីកអាជីវកម្មនេះ តាមរយៈការបណ្តាក់ទុនបន្ថែមជាមួយនឹងប្រាក់ចំណេញ។ ឧទាហរណ៏មួយចំនួននៃគំរូអាជីវកម្មខ្នាតផ្សេងៗគ្នាដែលទទួលបានជោគជ័យ ត្រូវបានលើកឡើងដើម្បីជាការលើកទឹកចិត្តដល់សហគ្រិន និងដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញថាអាជីវករគ្រប់ៗគ្នាអាចប្រកបរអាជីវកម្មផ្នែកវារីវប្បកម្មដោយជោគជ័យ ប្រសិនបើពួកគេយល់ដឹងពីជំនាញបច្ចេកទេស និងជំនាញអាជីវកម្មថ្មីៗ។

លោក ឃឺតធីស ហាន់លី

ប្រធានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៏សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច
និងខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា

មាតិការអត្ថបទ

មុខរបរអាជីវកម្មចិញ្ចឹមត្រី ០១

    ហេតុអ្វីបានជាការចិញ្ចឹមត្រីមានសារៈសំខាន់សម្រាប់លោកអ្នក និង សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា? ០១

    តើអ្វីដែលជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងការចាប់ផ្តើមមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី? ០២

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី ០៣

    ការជ្រើសរើសទីតាំង និង របៀបនៃការជីកស្រះចិញ្ចឹមត្រី ០៣

    ការរៀបចំស្រះមុនពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម ០៦

    បច្ចេកទេសសំខាន់នៃការចិញ្ចឹមត្រីប្រភេទត្រីកាប និងត្រីទីឡាព្យា ០៨

    ការជ្រើសរើសកូនត្រីពូជសម្រាប់ដាក់ចិញ្ចឹម ១០

ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីពូជ ១៤

ចំនួនកូនត្រីពូជដាក់ចិញ្ចឹម ១៦

ការប្រមូលផលត្រី ២៩

    ការប្រមូលផលត្រីរំលោះ ២៩

    ការប្រមូលផលត្រីសរុប ២៩

ទីផ្សារ និងផ្សារលក់ផលិតផល ៣១

    ទីផ្សារក្នុងឃុំ ៣១

    ទីផ្សារក្នុងខេត្ត ៣១

    ទីផ្សារក្នុងខេត្តកណ្តាល ខេត្តសៀមរាប និងទីក្រុងភ្នំពេញ ៣១

កត្តាប្រុងប្រយ័ត្នលើការងារចិញ្ចឹមត្រី ៣៣

ការចំណាយទុនដើម្បីបង្កើនលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី ៣៦

    ករិតមុខរបរទី១ .... ៣៧

ក៏រិតមុខរបរទី ២ ....៣៧
ក៏រិតមុខរបរទី ៣ ....៣៨
ករណីជោគជ័យលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី...៤០
ករណីទី ១...៤០
ករណីទី ២...៤២
ករណីទី ៣...៤៥
ករណីទី ៤ ....៤៧
ឧបសម្ព័ន្ធ ១: គំរូកត់ត្រាការវិភាគចំណូល-ចំណាយ សំរាប់មុខរបរចិញ្ចឹមត្រី....៥០

មុខរបរអាជីវកម្មចិញ្ចឹមត្រី

វារីវប្បកម្មផ្តល់ឱកាសដល់អាជីវករចិញ្ចឹមត្រីដើម្បីជាការចាប់ផ្តើម និងពង្រីកមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីឱ្យមានភាពជាក់លាក់ដោយបង្កើនទុនបន្ថែម។ ក្នុងករណីការចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយតូច ដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់អាហារូបត្ថម្ភប្រចាំគ្រួសារ អាចជាជំហានដំបូងក្នុងការប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី ព្រោះថា ជាការសំខាន់មិនថា ការចាប់ផ្តើមមុខរបររបស់អ្នកជាលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយតូច ឬធំនោះទេពោលគឺ ការចិញ្ចឹមតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសវាជាកត្តាសំខាន់ដែលអាចជួយអ្នកឱ្យចំណេញពេលវេលា និងធានាថាអាចទទួលបានផលចំណេញពីមុខរបររបស់ខ្លួន។ ការពង្រីកមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសគឺជាជំហានដំបូងយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការចិញ្ចឹមទទួលបានទិន្នផលខ្ពស់ និងចំណេញ។

ហេតុអ្វីបានជាការចិញ្ចឹមត្រីមានសារៈសំខាន់សម្រាប់លោកអ្នក និងសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា?

- ជាប្រភពប្រូតេអ៊ីន និង ជាអាហារដ៏មានឱជារស
- ជាប្រភពប្រាក់ចំណូលបន្ថែម
- បង្កើនផលិតផលត្រី និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ធនធានជលផលពីធម្មជាតិ
- ប្រើប្រាស់ដីទំនេរ
- ប្រើប្រាស់ជាម្ហូបអាហារបន្ទាន់សម្រាប់គ្រួសារ និង សម្រាប់ភ្ញៀវជាមួយកម្មវិធីផ្សេងៗ

តើអ្វីដែលជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងការចាប់ផ្តើមមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី?

- ត្រូវមានបទពិសោធន៍ ឬចំណេះដឹងលើការងារចិញ្ចឹមត្រី
- មានបំណងរៀនសូត្រ និង ទទួលយកនូវបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី
- មានកំលាំងពលកម្ម ឬពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី
- អាចរកទិញកូនត្រីពូជសម្រាប់ចិញ្ចឹមបាន
- ចំណីត្រីអាចផលិត និងរកបានក្នុងតំបន់
- មានស្រះ និង ផ្ទៃដីសម្រាប់ជីកស្រះ

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី

ការជ្រើសរើសទីតាំង និង របៀបនៃការជីកស្រះចិញ្ចឹមត្រី

លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ជ្រើសរើសទីតាំងស្រះចិញ្ចឹមត្រី

- មានទីតាំងជិតលំនៅដ្ឋាន
- មិនលិចទឹកជំនន់នៅរដូវវស្សា
- ជិតប្រភពទឹក
- ជាប្រភេទដីដែលអាចដក់ទឹកបានយ៉ាងតិចរយៈពេល ០៦ ខែ
- មិនមានដើមឈើច្រើន
- មានទីតាំងជាប់ស្រែ ជាអំណោយផលយ៉ាងល្អសម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីស្រែកា ដូចជា ត្រីឆ្ពិន ត្រីកាបស ត្រីកាបឥណ្ឌា និង ត្រីទីឡាព្យា។
- ទីតាំងស្រះចិញ្ចឹមត្រីគួរនៅឱ្យបានឆ្ងាយពីការប្រើប្រាស់សារធាតុពុលគ្រប់ប្រភេទ

បច្ចេកទេសជីកស្រះ

- ស្រះចិញ្ចឹមត្រី ត្រូវជីកជារាងបួនជ្រុងទ្រវែង
- ស្រះគួរតែមានទំហំពី ១៥០-១៨០០ ម៉ែត្រការ៉េ និង មានជំរៅពី ១.៥-២.០ ម៉ែត្រ សម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រីស្រែកា និង មានជំរៅពី ២.៥-៣.០ ម៉ែត្រ សម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រីប្រា។ ជាមធ្យមស្រះចិញ្ចឹមត្រីមានទំហំ ៥០០ ម៉ែត្រការ៉េ ងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រង។
- បាតស្រះត្រូវមានជំរាលទេរទៅជ្រុងម្ខាង

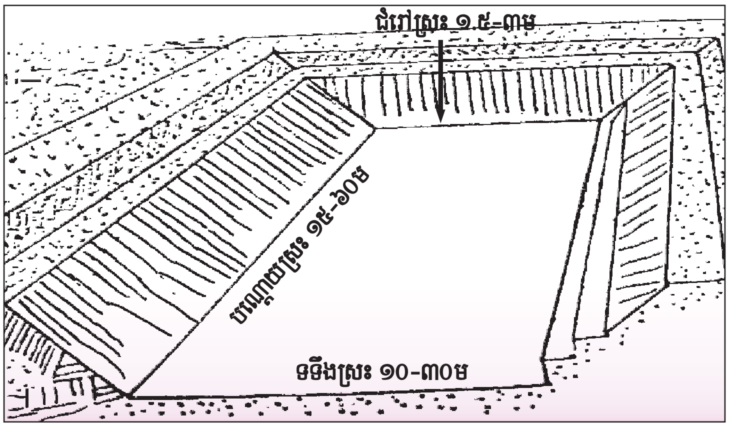

○ ស្រះត្រូវជីកឱ្យមានជំរាលសមស្រប ដើម្បីការពារការហូរច្រោះ។ ខាងក្រោមជាតារាងក៏រិតជើងទេរស្រះ អាស្រ័យប្រភេទដី និងរូបជាឧទាហរណ៍។

ប្រភេទដី	ក៏រិតជើងទេរ
ល្បាយដីឥដ្ឋ	១.០ ម៉ែត្រ
ល្បាយដីឥដ្ឋលាយខ្សាច់ ឬគ្រួស	១.៥ ម៉ែត្រ
ល្បាយដីខ្សាច់លាយដីឥដ្ឋ	១.៥-២.០ ម៉ែត្រ

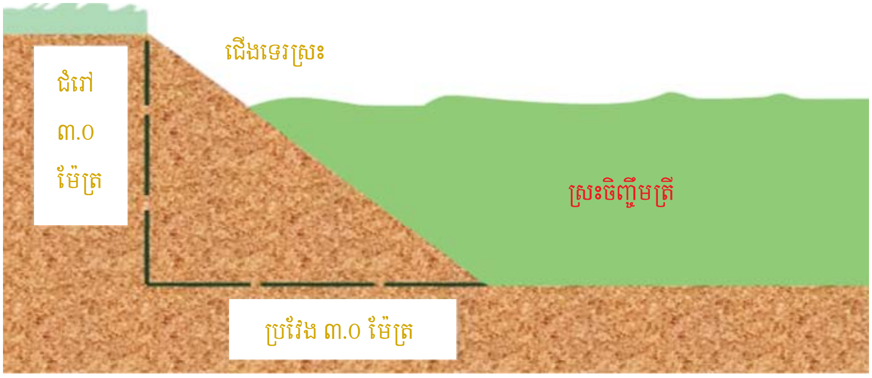

- ស្រះចិញ្ចឹមត្រីត្រូវមានទំនប់សម្រាប់ការពារការហូរចូលនូវកាកសំណល់មិនល្អ ឬសារធាតុពុលចូលក្នុងស្រះចិញ្ចឹមត្រី។
- ត្រូវដាំស្មៅលើទំនប់ស្រះ   ដើម្បីការពារការហូរច្រោះដែលបណ្តាលឱ្យទឹកស្រះល្អក់។
- ត្រូវបង្កប់ទុយោ   ឬសង់ប្រព័ន្ធតាមទំនប់ស្រះដើម្បីទុកសម្រាប់បង្ហូរទឹកចេញ-ចូល (មើលរូបដូចខាងក្រោម)

ប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹកចូលស្រះ

ប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹកចេញពីស្រះ

ការរៀបចំស្រះមុនពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម

ការរៀបចំស្រះចាស់

១- បូមទឹកឱ្យអស់ចេញពីស្រះ ដើម្បីចាប់ត្រីផ្ទក់ ឬត្រីរស់ ពស់ កង្កែប អន្ទង់ និងក្តាម ។

២- បូម ឬ បារភក់ចេញពីបាតស្រះឱ្យអស់ (សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីប្រា) និងបន្សល់ទុកភក់ជំរៅពី ០.១០ ទៅ ០.១៥ ម៉ែត្រ សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីស្រកា ។

៣- រៀបចំកែលំអស្រះ ដូចជា ជួសជុលទំនប់ស្រះ បិទរន្ធក្តាម និង រន្ធកង្កែប

ការរៀបចំស្រះថ្មី

១- ការរៀបចំស្រះថ្មីមានដូចបង្ហាញក្នុងទំព័រទី ៣ (បច្ចេកទេសជីកស្រះ)

២- បូមទឹកបញ្ចូលស្រះប្រមាណពី ០.១-០.២ ម៉ែត្រ

បន្ទាប់ពីការរៀបចំខាងលើ ទាំងស្រះចាស់ និងស្រះថ្មី យើងត្រូវៈ

១- បាចកំបោរប្រមាណពី ៥-១០ គក្រ ក្នុងផ្ទៃស្រះ ១០០ ម៉ែត្រការ៉េ ហើយទុកហាលថ្ងៃរយៈពេលពី ០២-០៣ ថ្ងៃ ដើម្បីកាត់បន្ថយជាតិពុល និងសំលាប់ពពួកបាក់តេរីក្នុងស្រះ ។

២- បញ្ចូលទឹកបន្ថែមក្នុងស្រះរហូតដល់កំរិតមួយដែលយើងចង់បាន រួចទុករយៈពេលពី ០២-០៣ ថ្ងៃ ដើម្បីបង្កើនចំណីធម្មជាតិនៅក្នុងស្រះចិញ្ចឹមត្រី (សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីស្រកា) ។

សំគាល់: កូនត្រីពូជអាចដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រះបានលុះត្រាតែទឹកស្រះមានពណ៌បៃតង (សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីស្រកា) ។

អត្ថប្រយោជន៍នៃការប្រើកំបោរ

១- កែលំអគុណភាពទឹក និង គុណភាពដី ដែលមានជាតិអាស៊ីត

២- សំលាប់ពពួកសត្វស៊ីកូនត្រីចិញ្ចឹម

៣- ជួយបង្កើនភាពថ្លានៃទឹកស្រះ

៤- ជួយបង្កើនការលូតលាស់ដល់ត្រី

សំគាល់: បរិមាណកំបោរដែលត្រូវប្រើ គឺអាស្រ័យទៅតាមប្រភេទនៃស្រះចាស់ ឬស្រះជីកថ្មីដែលត្រូវចិញ្ចឹមត្រី។

បច្ចេកទេសសំខាន់នៃការចិញ្ចឹមប្រភេទត្រីកាប
និង ត្រីទីឡាព្យា

បន្ទាប់ពីបាចកំបោរ និងទុកស្រះមួយរយៈ

១- បញ្ចូលទឹកក្នុងស្រះប្រមាណ 0.៥-១.0 ម៉ែត្រ

២- ប្រើជីសរីរាង្គ ឬប្រើជីគីមី

២.១- ប្រើជីសរីរាង្គ——ជីលាមកសត្វ

- ប្រសិនប្រើជីលាមកគោ ឬលាមកក្របី: ត្រូវដាក់ពី ៣0-៥0 គក្រ ក្នុងទំហំស្រះ ១00 ម៉ែត្រការ៉េ
- ប្រសិនប្រើជីលាមកសត្វជ្រូក: ត្រូវដាក់ពី ២0-៣៥ គក្រ ក្នុងទំហំស្រះ ១00ម៉ែត្រការ៉េ
- ប្រសិនប្រើជីលាមកសត្វមាន់: ត្រូវដាក់ពី ១0-១៥ គក្រ ក្នុងទំហំស្រះ ១00ម៉ែត្រការ៉េ
- ប្រសិនប្រើជីបៃតង: ត្រូវដាក់ពី ២0-៣0 គក្រ (ចងបាច់) ដាក់ត្រាំតាមជ្រុងនៃស្រះ។

២.២- ប្រើជីគីមី:

- ប្រើជី ដេ អា ប៉េ (DAP) ប្រមាណពី ៣00 ក្រាម ក្នុងទំហំស្រះ ១00 ម៉ែត្រការ៉េ
- និង ប្រើជីអ៊ុយរ៉េ (UREA) ប្រមាណពី ៧00 ក្រាម ក្នុងទំហំស្រះ ១00 ម៉ែត្រការ៉េ

បន្ទាប់មកទុករយៈពេលប្រមាណ ១សប្ដាហ៍ (០៧ ថ្ងៃ) ដើម្បីឱ្យកើតមានចំណី ធម្មជាតិក្នុងស្រះសម្រាប់ត្រី ដូចជា សត្វល្អិតតូចៗ (ហ្សូអូរប្លង់តុង) និង ប្លង់តុងរុក្ខជាតិ (ហ្វីតូប្លង់តុង) ។

សំគាល់: ចំណីធម្មជាតិ គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់កូនត្រីពូជនៅដំណាក់កាលដំបូង ព្រោះថាកូនត្រីពូជទាំងនោះពុំទាន់ស្គាល់ទីកន្លែងសម្រាប់ស៊ីចំណីបន្ថែមនៅឡើយ ។

ការជ្រើសរើសកូនត្រីពូជសម្រាប់ចិញ្ចឹម

ចំនុចសំខាន់ៗក្នុងការជ្រើសរើសកូនត្រីពូជសម្រាប់ចិញ្ចឹម ត្រូវផ្តោតទៅលើលក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់មួយចំនួនដូច ខាងក្រោម:

- ជាត្រីដែលមានការនិយមចូលចិត្តហូបពីប្រជាជនគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ឬមានតំលៃនៅលើទីផ្សារ
- ជាប្រភេទកូនត្រីពូជដែលងាយស្រួលចិញ្ចឹមក្នុងទឹកស្រះ
- ជាប្រភេទកូនត្រីពូជដែលអាចរកទិញបាន
- ជាប្រភេទកូនត្រីពូជដែលធន់នឹងជម្ងឺ
- ជាប្រភេទត្រីដែលមានការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋបាលជលផល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ប្រភេទកូនត្រីពូជដែលគួរយកមកចិញ្ចឹមមានដូចជា ត្រីឆ្ពិន ត្រីគន្ធរ ត្រីព្រលូង ត្រីប្រា ត្រីទីឡាព្យា ត្រីកាបសាមញ្ញ ត្រីកាបស និងត្រីកាបឥណ្ឌា (ម្រិហ្គាល់) ព្រោះជាប្រភេទត្រីដែលបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីលក្ខណៈរស់នៅ និងការលូតលាស់ ហើយម្យ៉ាងទៀតជាប្រភេទត្រីដែលមានការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋបាលជលផល ។

តារាងទី ១: លក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់ត្រី

ប្រភេទត្រី	ចរិតរស់នៅ	ចរិតស៊ីចំណី	អត្រាលូតលាស់ ប្រចាំឆ្នាំ
ត្រីឆ្ពិន	ជាប្រភេទត្រី ដែលចូលចិត្តរស់នៅស្រទាប់លើ និងស្រទាប់កណ្តាលនៃទឹក ។	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្ត: ○ស៊ីបន្លែ ចកបាយទា ត្រកួន និង កណ្តៀរ ○ស៊ីចំណីបន្ថែម	២០០-៥០០ក្រាម

ប្រភេទត្រី	ចរិតរស់នៅ	ចរិតស៊ីចំណី	អត្រាលូតលាស់ប្រចាំឆ្នាំ
ត្រីកន្ធរ	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តរស់នៅស្រទាប់លើ និងស្រទាប់កណ្ដាលនៃទឹក ។	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តៈ ○ស៊ីបន្លែ ចកបាយទាត្រកួន និង កណ្ដៀវ ○ស៊ីចំណីបន្ថែម	៥០-១០០ក្រាម
ត្រីប្រា	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តរស់នៅស្រទាប់កណ្ដាល និងស្រទាប់បាតនៃទឹក ។	ជាប្រភេទត្រីស៊ីចំណីចំរុះដែលមានជាតិសាច់ច្រើនៈ ○វាស៊ីពពួកកូនខ្យងក្ដាម ជន្លេន និងពពួកសត្វល្អិតផ្សេងៗ ○វាស៊ីចំណីបន្ថែម	១-១.៥គក្រ
ត្រីព្រលូង	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តរស់នៅស្រទាប់លើ និងស្រទាប់កណ្ដាលនៃទឹក ។	ជាប្រភេទត្រីស៊ីចំណីចំរុះ ដែលមានជាតិសាច់ រុក្ខជាតិ និងគ្រាប់ធញ្ញជាតិៈ ○វាស៊ីពពួកកូនខ្យងក្ដាម ជន្លេន និងពពួកសត្វល្អិតផ្សេងៗ ។ ○វាស៊ីចំណីបន្ថែម	៣០០-៥០០ក្រាម

ប្រភេទត្រី	ចរិតរស់នៅ	ចរិតស៊ីចំណី	អត្រាលូតលាស់ប្រចាំឆ្នាំ
ត្រីទីឡាព្យា 	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តរស់នៅគ្រប់ស្រទាប់នៃទឹក។	ជាប្រភេទត្រីស៊ីចំណីចំរុះ: ○ពពួករុក្ខជាតិក្នុងទឹក សារាយ ○វាស៊ីពពួកកូនខ្យងក្តាម ជន្លេន និង ពពួកសត្វល្អិតផ្សេងៗ ○វាស៊ីចំណីបន្ថែម	៣០០-៥០០ក្រាម
ត្រីកាបស 	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តរស់នៅស្រទាប់លើ និង ស្រទាប់កណ្តាលនៃទឹក។	ជាប្រភេទត្រីស៊ីប្លង់តុង ជាពិសេសរុក្ខជាតិប្លង់តុង	៥០០-៧០០ក្រាម
ត្រីកាបឥណ្ឌា 	ជាប្រភេទត្រីដែលចូលចិត្តរស់នៅស្រទាប់លើ និង ស្រទាប់កណ្តាលនៃទឹក។	ជាប្រភេទត្រីស៊ីចំណីចំរុះ: ○ពពួករុក្ខជាតិក្នុងទឹក សារាយ ○វាស៊ីពពួកកូនខ្យងក្តាម ជន្លេន និង ចកបាយទា ○វាស៊ីចំណីបន្ថែម	៥០០-៧០០ក្រាម

ប្រភេទត្រី	**ចរិតរស់នៅ**	**ចរិតស៊ីចំណី**	**អត្រាលូតលាស់ ប្រចាំឆ្នាំ**
ត្រីកាបសាមញ្ញ សំគាល់: ត្រីកាប សាមញ្ញ ចូលចិត្ត ឈូសជីជញ្ជាំងស្រះ និងបាតស្រះធ្វើឱ្យទឹកស្រះល្អក់។ ដូចនេះ ត្រីប្រភេទនេះ អនុញ្ញាតឱ្យដាក់ចិញ្ចឹមតែ ៥ ភាគរយ នៃចំនួនត្រីសរុបតែប៉ុណ្ណោះ។	ជាប្រភេទត្រីរស់នៅស្រទាប់បាត	ជាប្រភេទត្រីស៊ីចំណីចំរុះ: ○ពពួករុក្ខជាតិក្នុងទឹក សារាយ ○វាស៊ីពពួកកូនខ្យងក្តាម ជន្លេន និងពពួកសត្វល្អិតផ្សេងៗ ○វាស៊ីចំណីបន្ថែម	០.៥-១.០ គក្រ

អនុសាសន៍: សម្រាប់ការចិញ្ចឹមតាមលក្ខណ:ទ្រង់ទ្រាយមធ្យម ការចិញ្ចឹមទោលវាជាការប្រសើរ ដូចជា ការចិញ្ចឹមត្រីប្រា ឬត្រីទីឡាព្យា ព្រោះវាងាយស្រួលក្នុងការតាមដាន និងថែរក្សាជាង។

ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីពូជ

មានមធ្យោបាយជាច្រើនក្នុងការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីពូជសម្រាប់យកទៅចិញ្ចឹម។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មធ្យោបាយដែលសមស្របត្រូវបានជ្រើសរើស គឺអាស្រ័យទៅលើចំងាយផ្លូវ និងគុណភាពផ្លូវដែលត្រូវដឹកជញ្ជូន ហើយជាការល្អ ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលព្រឹក ឬពេលល្ងាច ជាពេលដែលមានអាកាសធាតុត្រជាក់។ កន្លងមករបៀបនៃការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីពូជមានពីរបែប គឺការដឹកជញ្ជូនតាមលក្ខណៈបើកចំហ និង តាមលក្ខណៈបិតជិត។

- ការដឹកជញ្ជូនតាមលក្ខណៈបិតជិតៈ ជាទូទៅប្រើសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនផ្លូវឆ្ងាយ។ ការដឹកជញ្ជូនតាមបែបនេះត្រូវមានសំភារៈដូចជា ថង់ផ្លាស្ទិក កៅស៊ូកង បំពង់បញ្ចូលអុកស៊ីសែន និងកញ្ជេរសម្រាប់ដាក់ថង់កូនត្រី (បើសិនប្រើទោចក្រយាន ឬចក្រយានយន្ត)។

  ជាឧទាហរណ៍ៈ ប្រសិនបើថង់ផ្លាស្ទិកបណ្តោយ ១.០ ម៉ែត្រ និងទទឹង ០.៦ ម៉ែត្រ អាចដាក់កូនត្រីបានពី ៦០០-១០០០ កូនត្រី (បញ្ចូលទឹកមួយភាគបីនៃថង់) ប៉ុន្តែសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនផ្លូវឆ្ងាយ អាចដាក់បានពី ៣០០-៥០០កូនត្រី តែប៉ុណ្ណោះ។

- ការដឹកជញ្ជូនតាមលក្ខណៈបើកចំហៈ សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនផ្លូវជិត។ សំភារៈសម្រាប់ដឹកជញ្ជូនមាន កាធុនជ័រ ប៉ោត ឬកាដុងកាត់មាត់ចំហ។ ការដឹកជញ្ជូនបែបនេះមិនចាំបាច់ប្រើអុកស៊ីសែនជំនួយទេ។

ការបញ្ចូលអុកស៊ីសែនក្នុងថង់កូនត្រី

ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីដោយប្រើទោចក្រយានយន្ត

ចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម

ពេលវេលាសម្រាប់ដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹមៈ

ជាទូទៅការចិញ្ចឹមត្រីអាចចាប់ផ្តើមពេលណាក៏បានដែរ ពោលគឺអាស្រ័យទៅលើប្រភពទឹកដែលមាន សម្រាប់ប្រើក្នុងការងារចិញ្ចឹមត្រីតែប៉ុណ្ណោះ ។

ទំហំកូនត្រីពូជៈ

ទំហំកូនត្រីពូជអាចមានប្រវែងពី ៥-៦ សម (មើលក្នុងរូប) ព្រោះថាកូនត្រីពូជដែលមានទំហំប្រហាក់ប្រហែលនេះមានអត្រារស់បានល្អ និងមានលទ្ធភាពអាចគេចពីត្រីកាចបាន ។ ម្យ៉ាងទៀត កូនត្រីពូជត្រូវមានសុខភាពល្អ និងមានភាពរហ័សរហួន ។

ការចាប់កូនត្រីពីស្បៃមុងដោយប្រើកូនកញ្ច្រែងជ័រ

ការរាប់កូនត្រីពូជដាក់ក្នុងថង់

ចំនួនកូនត្រីពូជដាក់ចិញ្ចឹមៈ

ចំនួនកូនត្រីពូជដាក់ចិញ្ចឹមគឺអាស្រ័យលើប្រភេទត្រី ។ តារាងខាងក្រោមបង្ហាញពីចំនួនកូនត្រីពូជដែលត្រូវដាក់ចិញ្ចឹមៈ

ប្រភេទកូនត្រីពូជ	ចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម ក្បាល/ម^{២}	ពីព្រោះ
ត្រីប្រា	អាចដាក់ពី ១០-១៥ ក្បាល (ទឹកស្រះ)	ធន់ជាមួយទឹកស្រះ
ប្រភេទត្រីចិញ្ចឹមចំរុះៈ ○ត្រីកាបស ○ត្រីកាបឥណ្ឌា ○ត្រីកាបសាមញ្ញ ○ត្រីឆ្ពិន ○និងត្រីប្រា	៣-៦ ក្បាល	ត្រូវការកន្លែងទូលាយ និងបរិមាណ អុកស៊ីសែនគ្រប់គ្រាន់ ។
	ចំពោះត្រីកាបសាមញ្ញ អាចដាក់ចិញ្ចឹមត្រឹមតែ ៥ ភាគរយនៃចំនួនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមសរុប ។	ប្រសិនបើលើសពីចំនួននេះ វាអាចធ្វើឱ្យទឹកស្រះកករ ឬកខ្វក់ ដោយសារត្រីប្រភេទនេះវាឈូស ដីបាតស្រះ និង ទំនប់ស្រះ ។
ត្រីទីឡាព្យា	១-២ក្បាល	អាចបន្តពូជក្នុងស្រះ

របៀបលែងកូនត្រី

- ពេលវេលាល្អសម្រាប់លែងកូនត្រី គឺពេលដែលមានអាកាសធាតុត្រជាក់ ជាពិសេសចាប់ពីម៉ោង ០៩:០០ ទៅម៉ោង ១១:០០ព្រឹក ។
- ត្រូវត្រាំថង់កូនត្រីពូជក្នុងទឹកស្រះដែលត្រូវលែងរយៈពេលយ៉ាងតិចពី ១០-១៥ នាទី មុនពេលលែងកូនត្រី ធ្វើដូចនេះដើម្បីឱ្យសីតុណ្ហភាពទឹកក្នុងថង់កូនត្រីប្រហាក់ប្រហែលជាមួយសីតុណ្ហភាពទឹកស្រះចិញ្ចឹមត្រី ។
- ក្រោយមក ត្រួតពិនិត្យទឹកក្នុងថង់ដាក់កូនត្រីដោយបើកមាត់ថង ហើយដាក់ដៃចូលដល់ទឹកក្នុងថង់ និង ដាក់ដៃចូលក្នុងទឹកស្រះ ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពទឹកក្នុងថង់ក្តៅជាងទឹកស្រះ ត្រូវបាចទឹកស្រះបញ្ចូលក្នុងថង់ដាក់កូនត្រីរហូតដល់សីតុណ្ហភាពទឹកក្នុងថង់ និងទឹកក្នុងស្រះមានភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ពេលនោះយើងអាចលែងកូនត្រីចូលក្នុងទឹកស្រះបាន ។
- ក្នុងករណីសីតុណ្ហភាពទឹកស្រះខ្ពស់ជាង យើងត្រូវកូរទឹកស្រទាប់កណ្តាលស្រះឡើងដើម្បីបន្ថយសីតុណ្ហភាពទឹកស្រះមុនពេលលែងកូនត្រី ។

ត្រាំថង់កូនត្រី ពី ១០-១៥ នាទី

បាចទឹកស្រះចូលក្នុងថង់កូនត្រី

សកម្មភាពលែងកូនត្រីថ្នមៗ

វិធីសាស្ត្រដាក់ជីបន្ថែមក្នុងពេលចិញ្ចឹមត្រី

បន្ទាប់ពីលែងកូនត្រីពូជចូលក្នុងស្រះចិញ្ចឹមបានប្រមាណ ១០-១៥ ថ្ងៃ រួចមកត្រូវពិនិត្យមើលទឹកស្រះ ប្រសិនបើទឹកស្រះលែងមានពណ៌បៃតងនោះជាពេលដែលយើងត្រូវដាក់ជីបន្ថែមចូលក្នុងទឹកស្រះ។ វិធីសាស្ត្រក្នុងការដាក់ជីបន្ថែមមានដូចជា:

ជីករណ្តៅជាប់មាត់ស្រះ

- រណ្តៅជីមានរាងជាបួនជ្រុងទ្រវែងដែលមានបណ្តោយប្រវែងប្រមាណ ១ ម៉ែត្រ និងទទឹងប្រមាណ ០.៥ ម៉ែត្រ ហើយជំរៅប្រមាណពី ០.៣-០.៥ ម៉ែត្រ (មើលរូបខាងក្រោម)។
- ក្នុងរណ្តៅជីមានជីលាមកសត្វ ដូចជាជីលាមកគោ ជីលាមកជ្រូក ជីលាមកក្របី ជីលាមកមាន់ និងរុក្ខជាតិបៃតងមាន ទន្ទ្រានខែត្រ និងកាកសំណល់បន្លែផ្សេងៗលាយបញ្ចូលគ្នា និងបន្ថែមទឹកជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ ទឹកល្បាយជីដែលបានមកអាចហូរចូលទៅក្នុងស្រះជារៀងរាល់ថ្ងៃ។
- ល្បាយជីក្នុងរណ្តៅអាចដូរថ្មីបាននៅពេលដែលអស់ជាតិជី (ពណ៌បៃតង)។

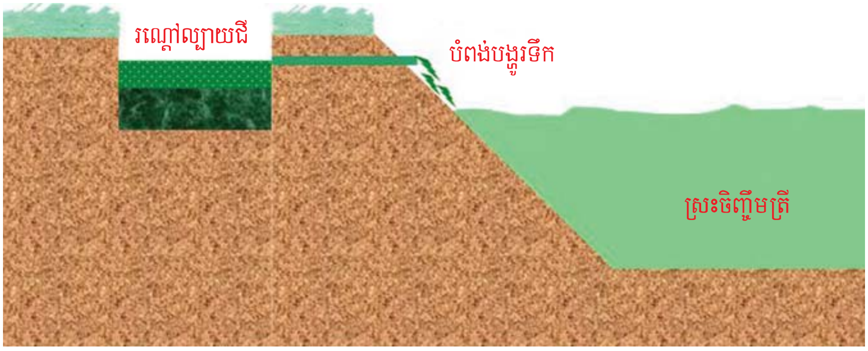

ការប្រើជីលាមកសត្វ——មើលនៅទំព័រទី ៨

ការប្រើជីគីមី——មើលនៅទំព័រទី ៨

ក្នុងករណីទឹកស្រះឡើងពណ៌បៃតងចាស់ ពណ៌ត្នោត ឬទឹកស្រះមានក្លិនមិនល្អត្រូវបញ្ឈប់ការបង្ហូរទឹកជីចូលក្នុងទឹកស្រះ ឬឈប់ប្រើជីគ្រប់ប្រភេទជាបណ្តោះអាសន្ន។ ការចាប់ផ្តើមប្រើជាថ្មីបានលុះត្រាតែទឹកស្រះលែងមានពណ៌បៃតងចាស់ និងឈប់មានក្លិនមិនល្អ។

ចំណី និង ការផ្តល់ចំណី

ទោះបីជាត្រីរស់នៅតាមទន្លេ ស្ទឹង បឹងបួរ ក្នុងធម្មជាតិមិនចាំបាច់មានការផ្តល់ចំណីយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការចិញ្ចឹមត្រីនៅក្នុងស្រះ តំរូវជាចាំបាច់នូវការផ្តល់ចំណីបន្ថែមដល់ត្រីចិញ្ចឹម។ ការប្រើប្រាស់ចំណីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស និងមានកំរិតប្រូតេអ៊ីនសមស្រប វាជាកត្តាមួយអំណោយផលល្អដល់ការចិញ្ចឹមត្រី ពីព្រោះវាអាចជួយឱ្យត្រីឆាប់ធំដោយប្រើរយៈពេលខ្លី និងអាចរកបានប្រាក់ចំណេញពីមុខរបរចិញ្ចឹមបាន។

ចំណី

ចំណីត្រីមានពីរប្រភេទ គឺចំណីធម្មជាតិ និងចំណីផ្សំ:

ចំណីធម្មជាតិ: រួមមានសត្វល្អិតប្លង់តុង រុក្ខជាតិប្លង់តុង ពពួកវារីសត្វ និងវារីរុក្ខជាតិដែលរស់នៅស្រទាប់បាត។ ពពួកចំណីទាំងនេះអាចកើតឡើងតាមរយៈការប្រើប្រាស់ជីនិង មួយទៀតអាចរកបានក្នុងមូលដ្ឋានដូចជា: ពងទឹក ដង្កូវទឹក ចកបាយទា ព្រលិតកណ្តៀរ និងជន្លេន។ ចំពោះចំណីធម្មជាតិទាំងនេះ មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់មុខរបបរចិញ្ចឹមត្រីនោះទេ។

ចំណីផ្សំ៖ សមាសធាតុអាចផ្សំជាចំណីត្រីបានរួមមាន កន្ទក់ ចុងអង្ករ ពោត សណ្តែកសៀង ត្រីនុយ ម្សៅត្រី កាកសំណល់បន្លែ និងកាកសំណល់ទីសត្តឃាត ។

ចំណីផ្សំអាចផ្សំពីកន្ទក់ ៥០% ចុងអង្ករ ១០% សណ្តែកសៀង ១០% និងត្រីនុយ ៣០% ។ កាកសំណល់បន្លែ កាកសំណល់ផ្ទះបាយ និង ទីសត្តឃាត អាចប្រើជាចំណីបន្ថែម ។

ចំណីផ្សំគួរកូរឱ្យបានសព្វក្នុងពេលចំអិន ហើយទុកឱ្យត្រជាក់មុនពេលផ្តល់ឱ្យត្រីស៊ី ។ សម្រាប់ចំណីដែលមានបរិមាណច្រើនត្រូវប្រើម៉ាស៊ីនសម្រាប់កូរចំណី (មើលរូបភាពក្នុងទំព័រទី២១ ជាឧទាហរណ៍) ។

ចំណីគ្រាប់ (ចំណីបាវ ឬ ចំណីរោងចក្រ) មានច្រើនប្រភេទហើយអាចរកទិញបាន ។ ចំពោះការប្រើប្រាស់ចំណីប្រភេទនេះ គឺមានបង្ហាញប្រាប់ពីរបៀបប្រើនៅលើសំបកបាវនៃផលិតផលនីមួយៗ ។

ការផ្តល់ចំណី

- ត្រូវកំណត់កន្លែងសម្រាប់ឱ្យចំណីត្រី និងកំណត់ពេលវេលាឱ្យបានទៀងទាត់ជារៀងរាល់ថ្ងៃក្នុងការឱ្យចំណីត្រី ព្រោះត្រីអាចចាំកន្លែងសម្រាប់ស៊ីចំណី ។
- ពេលវេលាល្អសម្រាប់ឱ្យចំណីត្រី គឺពេលព្រឹកចាប់ពីម៉ោង ០៩:០០-១០:០០ និងពេលល្ងាច ពីម៉ោង ០៤:០០-០៥:០០ ។
- អត្រាចំណីដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យត្រី គឺប្រមាណពី ៣-៥% នៃទំងន់ត្រីសរុបក្នុងទឹកស្រះ ។
- ចំណីផ្សំគួរចំអិន និងទុកឱ្យត្រជាក់មុនពេលឱ្យចំណីត្រី ។ ចំណីអាចពូតជាដុំៗប៉ុនកណ្តាប់ដៃ បោះដោយដៃឱ្យត្រីស៊ី ឬដាក់ក្នុងកញ្ច្រែង

ពន្លិចចូលទៅក្នុងទឹកស្រះប្រមាណពី ០.៣-០.៥ម៉ែត្រ។

- ឬប្រើម៉ាស៊ីនសម្រាប់កិនចំណីឱ្យត្រីស៊ីដោយផ្ទាល់ (មើលទំព័រ ២៤)។
- ចកបាយទា ឬកាកសំណល់បន្លែ ត្រូវដាក់ក្នុងស៊ុម (មើលរូបខាងក្រោម)។ ចំពោះចកបាយទា ត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ព្រោះថាប្រសិនបើប្រមូលយកចកបាយទាពីកន្លែងដែលមានទឹកមិនល្អ ឬ ទឹកស្អុយយកមកឱ្យត្រីស៊ីនោះវាអាចបណ្តាលឱ្យត្រីងាប់។

ស៊ុមដាក់ចកបាយទា និង កាកសំណល់បន្លែ

ម៉ាស៊ីនកិនចំណីតំលៃប្រមាណពី ២០០-២៥០ ដុល្លាផលិតនៅក្នុងក្នុងស្រុក

អត្ថប្រយោជន៍នៃការប្រើម៉ាស៊ីនកិនចំណី គឺចំណីអាចកិនទៅជាបំណែកតូចៗ ហើយអាចនៅក្នុងទឹកបានយូមុននឹងរលាយក្នុងទឹក ដូចនេះត្រីអាចស៊ីដុំចំណីទាំងអស់នោះបាន ហើយអាចកាត់បន្ថយភាពកខ្វក់ក្នុងទឹកស្រះដែលបណ្តាលមកពីកាកសំណល់នៃចំណី។

ពេលឱ្យចំណីត្រីដោយដៃ វិធីល្អគឺត្រូវពូតចំណីដូចកូនបាល់មុននឹងទំលាក់ចូលក្នុងទឹកស្រះ។ ទំហំកូនបាល់នៃចំណីគឺអាស្រ័យទៅលើទំហំត្រីចិញ្ចឹម។ ការឱ្យចំណីត្រីដោយដៃ គឺជាឱកាសល្អក្នុងការតាមដានចរិកស៊ីចំណីរបស់ត្រី និងតាមដានជម្ងឺត្រីទៀតផង។

ការផ្តល់ចំណីត្រីដោយដាក់ក្នុងកញ្រ្ចែង គឺជាវិធីសាស្រ្តមួយដ៏ល្អ ជាពិសេសសម្រាប់អាជីវករចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូច។ ចំណីដាក់ក្នុងកញ្រ្ចែង ហើយពន្លិចចូលទៅក្នុងទឹកដោយប្រើខ្សែចង។ បរិមាណចំណីអាចប្រែប្រួលអាស្រ័យលើបរិមាណចំណីដែលមានសល់ ឬអស់ពីកញ្រ្ចែង។ ម្យ៉ាងទៀតអាចកាត់បន្ថយភាពកខ្វក់នៃទឹកស្រះដែលបណ្តាលមកពីការប្រើចំណីលើសកំរិត។

ការត្រួតពិនិត្យ និង ការតាមដានស្រះចិញ្ចឹមត្រី

ដើម្បីចិញ្ចឹមត្រីឱ្យបានជោគជ័យ ត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នលើកត្តាមួយចំនួនដូចខាងក្រោមៈ

- ស្រះគួរតែមានពន្លឺគ្រប់គ្រាន់។
- ត្រូវរៀបចំស្រះចិញ្ចឹមត្រីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសមុនពេលលែងកូនត្រីចូលស្រះ។
- ត្រូវដាំស្មៅនៅលើទំនប់ស្រះ ដើម្បីកាត់បន្ថយចំរោះដែលបណ្ដាលឱ្យទឹកស្រះល្អក់។
- ត្រូវមានរនាំង ឬបន្ទះស្បៃមុងដាក់លើទំនប់ស្រះដើម្បីការពារពពួកត្រីកាចចូលក្នុងស្រះ (មើលរូបខាងក្រោម)។

- មិនត្រូវឱ្យមានរុក្ខជាតិដុះក្នុងស្រះចិញ្ចឹមត្រីលើសពី ២០%នៃផ្ទៃស្រះចិញ្ចឹមត្រីទេ។

- ត្រូវត្រួតពិនិត្យទំនប់ស្រះជាប្រចាំក្រែងមានធ្លុះធ្លាយ និងលិចទឹកពេលមានភ្លៀងធំដែលបណ្តាលឱ្យត្រីចិញ្ចឹមចេញពីស្រះអស់។
- ត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹកស្រះ ដើម្បីឱ្យទឹកស្រះមានពណ៌បៃតង (ចំពោះការចិញ្ចឹមត្រីស្រកា) ប្រសិនបើទឹកស្រះលែងមានពណ៌បៃតងនោះត្រូវដាក់ជីបន្ថែមព្រោះថាគុណភាពទឹកពណ៌បៃតង ត្រីមានការលូតលាស់លឿនដោយសារត្រីស៊ីចំណីដែលកើតចេញពីការដាក់ជីទាំងនោះ។
- ត្រូវតាមដាននូវប្រភេទសត្វផ្សេងៗ ដែលបណ្តាលឱ្យមានមហន្តរាយដល់ត្រីចិញ្ចឹម។
- ហាមមិនឱ្យមានសត្វចូលដេក ឬចូលត្រាំក្នុងទឹកស្រះដូចជាសត្វជ្រូក ឬសត្វក្របីជាដើម។
- មិនត្រូវយកស្លឹកត្នោត ឬស្សី ឬបណ្តាស្លឹកផ្សេងៗយកមកត្រាំក្នុងទឹកស្រះទេ ព្រោះវាបណ្តាលឱ្យទឹកស្រះកខ្វក់ហើយបណ្តាលឱ្យត្រីងាប់។
- ប្រសិនបើត្រីមានជម្ងឺ ឬមានត្រីងាប់ក្នុងស្រះត្រូវយកចេញភ្លាម។
- ហាមមិនឱ្យមានថ្នាំពុលហូរចូលក្នុងស្រះចិញ្ចឹមត្រី ឬយកធុងបាញ់ថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិតទៅលាងសំអាតក្នុងទឹកស្រះឡើយ។
- ពេលបង្ហូរទឹកចូលក្នុងស្រះ ត្រូវចងស្បៃនឹងបំពង់បង្ហូរដើម្បីការពារត្រីកាចចូលក្នុងស្រះ។
- ប្រសិនបើការចិញ្ចឹមត្រីពឹងផ្អែកតែលើទឹកភ្លៀង នោះត្រូវរៀបចំស្រះដាក់ត្រីចិញ្ចឹមឱ្យបានទាន់រដូវភ្លៀង។

ការយល់ច្រឡំលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី

១- **"ខ្ញុំមិនមានពេលរៀបចំស្រះមុនពេលលែងកូនត្រីទេ "** ប្រសិនបើមិនបានសំអាតស្រះ និងរៀបចំស្រះឱ្យបានល្អទេ ត្រីកាចដែលមាននៅក្នុងស្រះហើយជាស្រេចនោះ វានឹងស៊ីកូនត្រីពូជអស់។ ម្យ៉ាងទៀតកូនត្រីពូជមួយចំនួនអាចគេចចេញតាមរន្ធដែលមានស្រាប់តាមជញ្ជាំងស្រះ នេះហើយជាការខាតបង់ប្រាក់ឥតប្រយោជន៍ ព្រោះថាពេលប្រមូលផលមានត្រីតែមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលនៅរស់។

២- **"ប្រសិនបើខ្ញុំដាក់កូនត្រីពូជច្រើន ពេលប្រមូលផលខ្ញុំបានផលច្រើន"** ការទិញកូនត្រីពូជច្រើនដាក់ចិញ្ចឹមលើសពីសេចក្តីត្រូវការ វាជាការខាតបង់ថវិកាឥតប្រយោជន៍ ព្រោះថាចំនួនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមច្រើន ប៉ុន្តែចំណី និងទំហំស្រះមិនសមស្របធ្វើឱ្យត្រីមានការលូតលាស់មិនបានល្អ ម្យ៉ាងទៀតទឹកស្រះនឹងកខ្វក់ (ចំលងមេរោគ) ហើយត្រីមានការលូតលាស់យឺតបំផុត។

៣- **"ត្រីធម្មជាតិមិនបាច់ឱ្យចំណី ដូច្នេះខ្ញុំមិនចាំបាច់ឱ្យចំណីត្រីចិញ្ចឹមខ្ញុំទេ"** នៅក្នុងធម្មជាតិត្រីត្រូវការពេលវេលាសម្រាប់ការលូតលាស់ ប៉ុន្តែនៅក្នុងមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី ប្រសិនបើប្រើរយៈពេលយូរនោះវានឹងមិនអាចរកប្រាក់ចំណេញបានទេ។ ដូចនេះ ប្រសិនបើប្រើចំណីដែលមានគុណភាព និងបរិមាណគ្រប់គ្រាន់ត្រីអាចលូតលាស់បានលឿនហើយប្រើរយៈពេលខ្លី អ្នកនឹងទទួលបានផលច្រើន និងប្រាក់ចំណូលទៀតផង។

៤- **"ពេលណាត្រីឡើងមកស្រទាប់លើនៃទឹកស្រះ នោះបានន័យថាត្រីត្រូវការ**

ចំណី ហើយត្រូវតែឱ្យចំណី " ត្រីឡើងមកស្រទាប់លើដើម្បីដកដង្ហើមមិនមែនមានន័យថា ត្រីត្រូវការចំណីនោះទេ។ ការឱ្យចំណីគួរតែកំណត់កន្លែង និងទៀងពេលវេលា មិនមែនផ្លាស់ប្តូរគ្រប់ទីកន្លែងនោះទេ។ ចំណីត្រូវតែប្រែប្រួលតាមតំរូវការរបស់ត្រី (៣-៥ ភាគរយ) ប្រសិនបើឱ្យចំណីក្នុងបរិមាណច្រើនលើសលុបធ្វើឱ្យទឹកស្រះកខ្វក់ និង ត្រីអាចងាប់ច្រើន។

៥-**"វាជាការល្អដែលយើងអាចដាំពពួកវារីរុក្ខជាតិក្នុងស្រះចិញ្ចឹមត្រីព្រោះវាអាចជាចំណីត្រី"** ពពួកវារីរុក្ខជាតិអាចឱ្យមានតិចជាង ២០ ភាគរយនៃទំហំស្រះ ព្រោះថាប្រសិនបើលើសពីនេះត្រីអាចងាប់ ឬជួបនូវកង្វះអុកស៊ីសែនដែលជាកត្តាមួយធ្វើឱ្យត្រីមានការលូតលាស់យឺត។

៦-**"កូនត្រីពូជពីធម្មជាតិអាចមានអត្រារស់ និងអត្រាលូតលាស់បានល្អជាងកូនត្រីពូជយកមកពីស្ថានីយ៍ "** ជាក់ស្តែងកូនត្រីពូជដែលបានពីស្ថានីយ៍បង្កាត់ភ្ញាស់ គឺវាល្អជាង ព្រោះថាពពួកនេះបានបន្សាំជាមួយទឹកស្រះ និងចំណីហើយជាស្រេច ម្យ៉ាងទៀតកូនត្រីពូជទាំងនោះមានទំហំប្រហាក់ប្រហែលគ្នាហើយមានការលូតលាស់លឿន។ ចំពោះការចាប់កូនត្រីពូជពីធម្មជាតិនឹងធ្វើឱ្យធនធានជលផលមានការវិនាសយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយវាជាសកម្មភាពខុសច្បាប់ទៀតផង។

ការប្រមូលផលត្រី

ការប្រមូលផលត្រីរំលោះ

- រយៈពេល ០៣ ខែ បន្ទាប់ពីដាក់ត្រីចិញ្ចឹម យើងអាចចាប់ត្រីធ្វើជាម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃបាន ហើយត្រីដែលនៅសល់ក្នុងស្រះអាចមានការលូតលាស់បានយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។
- ឧបករណ៍សម្រាប់ចាប់ត្រីរួមមាន សន្ទូច មង សំណាញ់ និងកន្រ្តងចំណើ (ដោយលើកថ្មមៗ) ។

ការប្រមូលផលសរុប

- ការប្រមូលផលត្រីអាចប្រព្រឹត្តទៅបាននៅពេលដែលតំលៃត្រីនៅលើទីផ្សារឡើងថ្លៃ និងនូវពេលដែលទឹកស្រះជិតអស់ទឹក ។
- ត្រីចិញ្ចឹមអាចប្រមូលផលបាននៅពេលមានទីផ្សារ (អ្នកទិញ) ។
- មុនពេលបូមទឹកស្រះចាប់ត្រីត្រូវរៀបចំហាប៉ា និងសំណាញ់-អួនឱ្យបានមុន ដើម្បីរក្សាត្រីឱ្យនៅរស់ បន្ទាប់ពីចាប់ត្រីចេញពីស្រះ ព្រោះថាអ្នកទិញត្រីត្រូវការតែប្រភេទត្រីរស់ ។
- ជាវិធីល្អក្នុងការប្រមូលផលត្រីបានស្រួល និងដើម្បីកុំឱ្យត្រីមានរបួស គឺត្រូវបូមទឹក ឬបង្ហូរទឹកស្រះឱ្យនៅតែពាក់កណ្តាលហើយប្រើអួនអូសចាប់ជាការស្រេច ។

ការចាប់ត្រីចិញ្ចឹមសម្រាប់ធ្វើជាម្ហូបអាហារដោយប្រើមង

ការប្រមូលផលត្រីចិញ្ចឹមដោយប្រើអួនអូស

ទីផ្សារ និងផ្សារលក់ផលិតផល

ទីផ្សារក្នុងឃុំ

អ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូច ទីផ្សារក្នុងមូលដ្ឋាន គឺជាកន្លែងដ៏ល្អសម្រាប់លក់ផលិតផលដែលផលិតបាន។ កាលមុនចាប់ផ្តើមមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី ផលត្រីដែលចាប់ពីធម្មជាតិ គឺជាកត្តាសំខាន់ក្នុងតំបន់របស់អស់លោកអ្នក។ នៅរដូវប្រាំងផលិតផលត្រីចិញ្ចឹមមានតំលៃខ្ពស់ ដូច្នេះសូមលោកអ្នកគួរមានគម្រោងផែនការចិញ្ចឹម និងប្រមូលផលឱ្យទាន់នៅរដូវនេះ។ នៅពេលរដូវប្រមូលផលត្រីហើយអ្នករង់ចាំតែឈ្មួញទិញត្រីមកទិញ នោះមិនមែនជាការល្អសម្រាប់មុខរបរចិញ្ចឹមត្រីនោះទេ ព្រោះលក់មិនបានថ្លៃ ដូច្នេះអ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវតែស្វែងរកតំលៃទីផ្សារឱ្យបានមុនពេលលក់ត្រីទើបជាការប្រសើរ ព្រោះអាចលក់បានថ្លៃខ្ពស់។

ទីផ្សារក្នុងបណ្តាខេត្ត

ប្រសិនបើចិញ្ចឹមត្រីសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ដល់ទីផ្សារក្នុងខេត្ត អ្នកត្រូវតែមានគម្រោងផលិត និងផ្គត់ផ្គង់ឱ្យបានទៀតទាត់ បើមិនដូច្នោះទេនោះនឹងធ្វើឱ្យមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីជួបនូវបញ្ហា។ ដូច្នោះដើម្បីទទួលបានជោគជ័យលើមុខរបរនេះត្រូវតែមានប្រភពទឹកគ្រប់គ្រាន់ ពោលគឺមិនពឹងផ្អែកលើទឹកភ្លៀងទាំងស្រុងនោះទេ។ ចំពោះតំរូវការត្រីនៅទីផ្សារក្នុងខេត្តអាចមានតំរូវការផ្សេងៗគ្នា ហេតុនេះអ្នកគួរតែសាកសួរពតិមានជាមួយអាជីវករទិញត្រីឱ្យបានមុន ពេលអ្នកចាប់ផ្តើមមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី។

ទីផ្សារក្នុងខេត្តកណ្តាល ខេត្តសៀមរាប និង ទីក្រុងភ្នំពេញ

ដើម្បីឱ្យផលិតផលត្រីចិញ្ចឹមរបស់លោកអ្នកអាចលក់បាននៅលើទីផ្សារទាំង

នេះ អ្នកត្រូវតែផ្តោតលើចំនុចសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចខាងក្រោម :

- សាច់ត្រីគួរតែមានពណ៌ស (ចំពោះត្រីប្រា) ។
- រសជាតិ និងក្លិនរបស់ត្រីត្រូវតែបំពេញទៅតាមតំរូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ។
- ត្រូវផ្គត់ផ្គង់ត្រីដែលមានគុណភាពឱ្យបានទៀងទាត់ទៅលើទីផ្សារ ។

ដូច្នេះអ្នកគួរតែសាកសួរអ្នកទិញត្រី ឬឈ្មួញកណ្តាលឱ្យបានដឹងថាអ្វីជាតំរូវការក្នុងទីផ្សារគោលដៅ មុនពេលអ្នកចាប់ផ្តើមមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីរបស់លោកអ្នក ។

សំគាល់: ជាបទពិសោធន៍ជាមួយអ្នកចិញ្ចឹមត្រីបានបង្ហាញថា ពណ៌សំបុរសាច់ត្រីវាអាចបណ្តាលមកពីប្រភេទចំណីដែលផ្តល់ឱ្យត្រីស៊ី ជារួមចំណីផ្សំពីកន្ទក់ និងពោតភាគច្រើនវាបណ្តាលឱ្យសាច់ត្រីមានសំបុរពណ៌លឿងព្រឿង ដែលសាច់ត្រីប្រភេទនេះមិនមែនជាសាច់ត្រីដែលមានគុណភាពល្អតាមតំរូវការទីផ្សារឡើយ ។ ចំពោះការប្រើប្រាស់ប្រភពទឹកល្អ នឹងអាចជួយឱ្យសាច់ត្រីមានរសជាតិឆ្ងាញ់ និងមានក្លិនល្អ ។

កត្តាប្រុងប្រយ័ត្នលើការងារចិញ្ចឹមត្រី

ការកត់ត្រាចំណាយ និងចំណូល

ការកត់ត្រាចំណូល និងចំណាយជាប្រចាំលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី គឺជាកត្តាសំខាន់ ពីព្រោះវាអាចជួយអ្នកឱ្យដឹងពីតំលៃដើមរបស់ផលិតផល ប្រាក់ចំណេញ និងអាច ជាកត្តាមួយសំខាន់សម្រាប់លោកអ្នកពង្រីកលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីរបស់លោកអ្នក។ កត្តាមួយទៀត ប្រសិនបើលោកអ្នកមានការកត់ត្រាចំណូល-ចំណាយបានល្អ វា អាចជួយឱ្យអ្នកអាចខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ និងពីអ្នកចងការប្រាក់បានទៀតផង ព្រោះ ថាលោកអ្នកមានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើមុខរបររបស់លោកអ្នក។

រាល់ការកត់ត្រាចំណាយតាមប្រភេទចំណាយនីមួយៗបានត្រឹមត្រូវ គឺវា ប្រសើរជាងការកត់ត្រាច្របូកច្របល់គ្នា។ ជាឧទាហរណ៍ ពេលដែលលោកអ្នក ចង់ជីកស្រះ ឬពង្រីកស្រះ វាមានសារៈសំខាន់ដែលឱ្យលោកអ្នកបានដឹងពីចំណាយ សរុបនៃការជីកស្រះ ឬរៀបចំស្រះ។ ខាងក្រោមនេះ គឺរបៀបនៃការកត់ត្រា ចំណាយតាមចំណាត់ប្រភេទនីមួយៗ :

១-ចំណាយសម្រាប់ការរៀបចំស្រះ

- តំលៃកំលាំងពលកម្ម
- ចំណាយលើការជួលម៉ាស៊ីនបូមទឹកបញ្ចូលស្រះ
- ចំណាយលើប្រេងឥន្ធនៈ
- ចំណាយលើការទិញកំបោរសម្រាប់បាចស្រះ
- ចំណាយលើការទិញជី ដូចជា ជីលាមកសត្វ ឬជីគីមី

២-ចំណាយលើការទិញកូនត្រីពូជ

- ថ្លៃកូនត្រីពូជដាក់ចិញ្ចឹម
- ថ្លៃដឹកជញ្ជូនកូនត្រីពូជ
- ថ្លៃកំលាំងពលកម្ម

៣- ចំណាយលើចំណីត្រី

- ចំណាយលើវត្ថុធាតុដើមនៃចំណី
- ចង្ក្រាន និង ខ្ទះចំអិនចំណីត្រី
- ម៉ាស៊ីនកិនចំណីត្រី
- ប្រេងសម្រាប់ចំអិន និង កូរចំណីត្រី
- ថ្លៃកំលាំងពលកម្ម

៤- ចំណាយផ្សេងៗលើការគ្រប់គ្រងគុណភាពទឹកស្រះ និង ការតាមដាន

- ចំណាយលើការទិញជី
- ចំណាយលើការបូបទឹកចូល និង បូមទឹកចេញ
- ការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្រាប់ព្យាបាលត្រី
- ស្បៃមុងសម្រាប់ការពារត្រីស្រែចូលស្រះ
- ថ្លៃកំលាំងពលកម្ម

កត្តាមួយចំនួនដែលអ្នកត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើការកត់ត្រាចំណូល និង បរិមាណត្រីដែលទទួលបានក្នុងដំណាក់កាលចិញ្ចឹមត្រីមានដូចខាងក្រោម :

- ការលក់កូនត្រី និង លក់ត្រីជាប្រចាំថ្ងៃ (សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីទីឡាព្យា)

- ទំងន់ត្រីដែលចាប់ហូបប្រចាំថ្ងៃ និងសម្រាប់ពិធីជប់លៀងផ្សេងៗ ប្រចាំគ្រួសារ ។
- ទំងន់ត្រីដែលឱ្យអ្នកជិតខាង
- ទំងន់ត្រីសម្រាប់ទុកមេពូជ (ចិញ្ចឹមវគ្គក្រោយ)
- ទំងន់ត្រីដែលលក់សរុប

ខាងក្រោមជាទំរង់បែបបទមួយដែលអាចប្រើសម្រាប់ការកត់ត្រាចំណាយលើការងារចិញ្ចឹមត្រី :

ទំហំស្រះ : ______________ ទីតាំង : _________________________

ថ្ងៃដាក់ចិញ្ចឹម : __________ ប្រភេទកូនត្រីពូជ :______ចំនួន : ______

ប្រភេទកូនត្រីពូជ :______ ចំនួនៈ ______

ប្រភេទកូនត្រីពូជ :______ ចំនួន :______

ការកត់ត្រាចំណាយ

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ	**ការរៀបចំស្រះ**		**កូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម**		**ចំណីត្រី**		**ការបូមទឹកចេញ-ចូល**		**ការថ្លឹង ទំងន់ត្រី**
	រាយមុខ	តំលៃ	រាយមុខ	តំលៃ	រាយមុខ	តំលៃ	រាយមុខ	តំលៃ	

សំគាល់: ឧបសម្ព័ន្ធ ១ បង្ហាញពីទំរង់បែបបទសម្រាប់អ្នកចិញ្ចឹមត្រីដែលមានលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយមធ្យមប្រើសម្រាប់ធ្វើការវិភាគលើថ្លៃដើម

ការចំណាយទុនដើម្បីបង្កើនលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី

អ្នកចិញ្ចឹមត្រីអាចចាប់ផ្តើមធ្វើមុខរបររបស់ខ្លួនជាមួយនឹងដើមទុនតិចតួចរបស់ខ្លួន ជាមួយស្រះដែលមានទំហំប្រមាណពី ៥០០ ម៉ែត្រការ៉េឡើងទៅដោយផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើមូលដ្ឋានគ្រឹះចំនួន ០៤ គឺ:

១- រៀបចំស្រះឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស។

២- ការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដូចជា ការតាមដានគុណភាពទឹកស្រះ និង ការថែរក្សាទំនប់ និងរបាំងការពារ (មិនឱ្យត្រីស្រែ ឬពស់ចូល)។

៣- ចំណី និង ការឱ្យចំណី

៤- ការចិញ្ចឹមសម្រាប់ទីផ្សារៈ ប្រភេទត្រីចិញ្ចឹម និងពេលប្រមូលផលឱ្យត្រូវទៅតាមតំរូវការទីផ្សារ។

ជាមធ្យមសម្រាប់ទំហំស្រះ ៥០០ម៉ែត្រការ៉េ អាចប្រមូលផលត្រីបានពី ១-៥ តោន អាស្រ័យទៅលើអ្នកចិញ្ចឹមត្រីដែលបានចំណាយទុន ពេលវេលា និង បច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងលើការងារចិញ្ចឹមត្រី។ ប្រសិនបើការចិញ្ចឹមតាមបែបទ្រង់ទ្រាយធំ ទិន្នផលអាចទទួលបានខ្ពស់ជាងនេះ ពោលគឺប្រមាណ ១០ តោន។ ការចិញ្ចឹមតាមបែបទ្រង់ទ្រាយធំ គឺអាចមានរយៈពេលខ្លីជាង។ ដូច្នេះដើម្បីបង្កើនទិន្នផលត្រីចិញ្ចឹមឱ្យបានច្រើន ជាសំខាន់អ្នកចិញ្ចឹមត្រូវមានគំរោងផែនការឱ្យមានការចំណាយបន្ថែមដើម្បីបង្កីនទុនលើមុខរបរ។ នៅពេលដែលមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីមានការរីកចំរើន (ប្រាក់ចំណេញ) និង ស្ថិតថេរ អ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវតែស្វែងរកទីផ្សារឱ្យបានទូលាយជាបន្ថែមទៀត ។

ចរិតលក្ខណៈរបស់អ្នកចិញ្ចឹមត្រីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានលក្ខណៈខុសៗគ្នាៈ

កំរិតមុខរបរទី១ៈ អាចប្រមូលផលបានពី ១.៥ ទៅ ២ គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េស្រះ

ការចំណាយទុនជាសំខាន់ ដើម្បីបង្កើនទិន្នផលត្រីដល់កំរិតនេះគឺ

១- ការរៀបចំស្រះមុនពេលលែងកូនត្រី

២- ប្រើចំណីផ្សំ និង ចំណីធម្មជាតិ សត្វប្លង់តុង និងរុក្ខជាតិប្លង់តុងដែលបានមកពីការប្រើជី ។

នៅក្នុងកំរិតមុខរបរទី ១ នេះ អ្វីដែលជាកត្តាសំខាន់គឺ ការរៀបចំស្រះតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសមុនពេលលែងកូនត្រី ការផ្តល់ចំណីឱ្យបានទៀងទាត់ និងចំណីមានគុណភាពល្អ។ ទិន្នផលត្រីចិញ្ចឹមកំរិតនេះ ប្រសិនបើអ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូចមានការយកចិត្តទុកដាក់តាមការណែនាំក្នុងការរៀបចំស្រះ តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសមុនពេលលែងកូនត្រី ចំណីមានគុណភាព និងការឱ្យចំណីទៀងទាត់នោះអាចទទួលបានទិន្នផលកំរិតនេះជាមិនខាន។

កំរិតមុខរបរទី២ៈ អាចប្រមូលផលបានពី ៥ ទៅ ៦គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េស្រះ

ដើម្បីឱ្យទិន្នផលត្រីប្រមូលបានក្នុងកំរិតទី ២ នេះអ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវតែមានការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានខ្លាំងទៅលើគុណភាពចំណី អត្រានៃការឱ្យចំណី (ចំនួនដងនៃការឱ្យចំណី) របៀបនៃការឱ្យចំណី និង គុណភាពទឹកស្រះ។ ការចំណាយជាសំខាន់គឺ ចំណីផ្សំ និងមានការយកចិត្តទុកដាក់ពីសមាជិកក្នុងគ្រួសារ ទន្ទឹមនឹងនោះដែរ ក៏ត្រូវតែមានការផ្លាស់ប្តូរទឹកដើម្បីឱ្យទឹកស្រះមានគុណភាពល្អ ព្រោះថា

ការចិញ្ចឹមត្រីតាមបែបនេះគឺ ដាក់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងចំនួនច្រើននាំឱ្យត្រីងាយកើតជម្ងឺ ប្រសិនបើទឹកស្រះមានគុណភាពមិនល្អដោយសារកាកសំណល់នៃចំណី។ ដូច្នេះនៅក្នុងកំរិតមុខរបរទី ២ នេះជាសំខាន់គឺ ចំណីដែលមានគុណភាពល្អ និងទឹកស្រះមានគុណភាពល្អ។ កត្តាដែលត្រូវផ្តោតជាសំខាន់គឺ:

១- ការរៀបចំស្រះតាមបច្ចេកទេសមុនពេលលែងកូនត្រី និង កូនត្រីពូជមានសុខភាពល្អ

២- ចំណី និង ការឱ្យចំណី: ចំណីផ្សំរួមមាន ត្រីនុយ ចំអិនលាយជាមួយកន្ទក់លេខ ១

៣- តាមដានគុណភាពទឹកស្រះ: ទឹកស្រះត្រូវតែប្តូរពី ២-៣ ដងក្នុងពេលចិញ្ចឹមត្រីដើម្បីការពារជម្ងឺត្រី ហើយត្រីមានការលូតលាស់បានលឿន។

៤- ការគ្រប់គ្រងជម្ងឺត្រី: ត្រូវប្រើថ្នាំការពារជម្ងឺត្រី និងព្យាបាលជម្ងឺត្រីពេលត្រីមានជម្ងឺ

កំរិតមុខរបរទី ៣: អាចប្រមូលផលបានពី ៨ ទៅ ១០គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េស្រះ

ដើម្បីឱ្យទិន្នផលត្រីប្រមូលបានក្នុងកំរិតទី ៣ នេះ អ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវតែមានការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានខ្លាំង ទៅលើគុណភាពចំណី អត្រានៃការឱ្យចំណី (ចំនួនដងនៃការឱ្យចំណី) របៀបនៃការឱ្យចំណី និង គុណភាពទឹកស្រះ។ ចំនួនត្រីដែលដាក់ចិញ្ចឹមគឺមានចំនួនច្រើន ដូច្នេះត្រូវតាមដានគុណភាពទឹកឱ្យបានម៉ត់ចត់ ពោលគឺអាចប្តូរទឹកស្រះមួយអាទិត្យម្តង (បូមភក់បាតស្រះចេញ)។ បរិមាណចំណីដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យត្រូវតែតាមដានឱ្យបានល្អ ជៀសវាងមានកាកសំណល់ចំណីច្រើនក្នុងទឹក

ស្រះ ដែលធ្វើឱ្យទឹកស្រះកខ្វក់យ៉ាងឆាប់រហ័ស។ នៅក្នុងកំរិតមុខរបរទី ៣ នេះ អ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវតែចំណាយទុនទៅលើកំលាំងពលកម្មក្នុងការរៀបចំស្រះ ការរៀបចំចំណីផ្សំ និងត្រូវមានម៉ាស៊ីនសំរាប់កិនចំណីផ្សំ (ជាចំណីគ្រាប់ ឬចំណីមូលទ្រវែង) ព្រមទាំងមានប្រភពទឹកគ្រប់គ្រាន់។ កត្តាដែលត្រូវផ្តោតជាសំខាន់គឺ:

១- ការរៀបចំស្រះតាមបច្ចេកទេសមុនពេលលែងកូនត្រី និងកូនត្រីពូជត្រូវមានសុខភាពល្អ

២- ប្រើម៉ាស៊ីនកិនចំណីគ្រាប់ ឬរាងជាទ្រវែង ឬចំណីសំរេច(ចំណីនាំចូល)

៣- ចំណីត្រូវតែមានកំរិតប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់

៤- គុណភាពទឹកស្រះ: ត្រូវប្តូរទឹកពី ២០-៣០ ភាគរយនៃទឹកស្រះជារៀងរាល់មួយអាទិត្យម្តង

៥- ការគ្រប់គ្រងជម្ងឺត្រីៈ ត្រូវប្រើថ្នាំការពារជម្ងឺត្រី និងព្យាបាលជម្ងឺត្រីពេលត្រីមានជម្ងឺ

ករណីជោគជ័យលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី

ការទទួលជោគជ័យលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូច

មុខរបរចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូចអាចទទួលបានផល ដោយគ្រាន់តែពង្រឹងលើផ្នែកបច្ចេកទេសចិញ្ចឹម និងការអនុវត្តបានត្រឹមត្រូវតាមមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹម និងការឱ្យចំណីត្រី។ ខ្វះការរៀបចំស្រះចិញ្ចឹមត្រីមុនពេលលែងកូនត្រីធ្វើឱ្យមានការថយចុះនៃចំនួនត្រីក្នុងស្រះ ដោយសារតែពពួកត្រីកាចដែលមានក្នុងស្រះស៊ីកូនត្រីពូជ ការឱ្យចំណីមិនគ្រប់គ្រាន់ និងក្នុងស្រះមានពពួករុក្ខជាតិច្រើនលើសលប់ទាំងអស់នេះ គឺកើតឡើងជាធម្មតាចំពោះអ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូច។ ជាលទ្ធផលអ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតតូចអាចប្រមូលផលត្រីបានតិចតួចពីស្រះចិញ្ចឹមត្រីរបស់ខ្លួន។ អ្នកចិញ្ចឹមត្រីជាច្រើនក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យមនៅកម្ពុជា អាចប្រមូលផលត្រីបានទ្វេដងក្នុងមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីពួកគាត់បានយល់ និង អនុវត្តតាមបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី ដែលផលិតផលរបស់ពួកគាត់អាចប្រើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់អាហារប្រចាំគ្រួសារ និង សម្រាប់លក់ឱ្យទីផ្សារក្នុងភូមិទៀតផង។ កំណើនប្រាក់ចំណេញដែលទទួលបានអ្នកចិញ្ចឹមបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ពង្រីកទិន្នផលរបស់ពួកគេតទៅទៀត។

ករណីទី១: លោក អាង ចំរើន នៅឃុំជាខ្លាង ស្រុកព្រៃវែង ខេត្តព្រៃវែង

លោក អាង ចំរើន មានស្រះទំហំ ៣៧៥ ម៉ែត្រការ៉េ។ មុនគាត់ចូលជាមួយគម្រោង អេម អេស អេម អ៊ី គាត់អាចប្រមូលផលត្រីបានត្រឹមតែ ២០០ គក្រ

ជារៀងរាល់ឆ្នាំពីស្រះចិញ្ចឹមត្រីរបស់គាត់។ បន្ទាប់ពីគាត់បានអនុវត្តតាមបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី គាត់អាចបង្កើនផលត្រីរបស់គាត់រហូត ដល់ ១-២ គក្រក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េនៃស្រះចិញ្ចឹមត្រី។

បច្ចុប្បន្ននេះ គាត់អាចប្រមូលផលបានប្រមាណ ៦០០ គក្រ ក្នុងមួយឆ្នាំដែលជាលទ្ធផលមានការកើនឡើងប្រមាណ ២០០ ភាគរយ។ ផលត្រីមួយចំនួន លោក អាង ចំរើន ប្រើប្រាស់សម្រាប់ម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃរបស់គ្រួសារគាត់ មួយចំណែកទៀតសម្រាប់លក់ឱ្យអ្នកទិញត្រីក្នុងភូមិរបស់គាត់ តំលៃដែលគាត់លក់បានប្រមាណ ៨០០០ រៀល ក្នុង ១គីឡូក្រាម។

លោក អាង ចំរើន បានមានប្រសាសន៍ថា ទិន្នផលដែលគាត់ទទួលបានដូចនេះដោយសារគាត់អនុវត្តទៅតាមបច្ចេកទេសមួយចំនួនដូចខាងក្រោមៈ

- ការប្រើប្រាស់ប្រភពទឹកៈ បូមទឹកអណ្តូង និងទឹកភ្លៀងសម្រាប់ស្រះចិញ្ចឹមត្រីរបស់គាត់
- ចំណី និង ការឱ្យចំណីៈ គាត់បានផ្តល់ចំណីឱ្យត្រីរបស់គាត់ក្នុងមួយថ្ងៃ ១-២ ដង ដោយប្រើៈ
  - ចំណីផ្សំៈ លាយជាមួយកន្ទក់ និង កាកសំណល់បន្លែ។ ចំអិនមុនពេលផ្តល់ឱ្យត្រីស៊ី

- ចំណីធម្មជាតិៈ សត្វប្លង់តុង និង រុក្ខជាតិប្លង់តុងបានដោយសារ
  -ជីលាមកសត្វ មានជីអាចម៍មាន់ និង ជីអាចម៍គោ-ក្របី
  -ជីគីមី មានជី អ៊ុយរ៉េ និង ជី ដេ អា ប៉េ

- ចំនួនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមៈ ០៦ក្បាលក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ
- ការគ្រប់គ្រងៈ បញ្ចូលទឹកបន្ថែមពេលរដូវប្រាំង ការពារត្រីស្រែចូលក្នុងស្រះ និងសង់ទំនប់ដើម្បីការពារសារធាតុពុលហូរចូលក្នុងទឹកស្រះចិញ្ចឹមត្រី។

ករណីទី២ៈ លោក កែវ ឡា នៅឃុំគាំប្រជីសស្ពាន ស្រុកព្រៃវែង ខេត្តព្រៃវែង

មុនពេលទទួលនូវការជួយគាំទ្រពី គម្រោង អេម អេស អេម អ៊ី លោក កែវ ឡា អាចប្រមូលផលត្រីចិញ្ចឹមបាន តែម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ ហើយការចិញ្ចឹមរបស់គាត់មានរយៈពេលយូរ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីគាត់អនុវត្តបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី គាត់អាចចិញ្ចឹមត្រីទីឡាព្យាបានពេញមួយឆ្នាំ សម្រាប់ជាអាហារប្រចាំគ្រួសាររបស់គាត់ និងសម្រាប់លក់ឱ្យអ្នកនៅក្នុងភូមិ ឃុំរបស់គាត់។ កាលពីឆ្នាំទៅ លោក ឡា ប្រមូលផលត្រីបាន ១៨០០ គក្រ សម្រាប់

ស្រះទំហំ ៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ ក្នុងនោះ គាត់អាចលក់បាន ១២០០ គក្រ សម្រាប់ទីផ្សារក្នុងភូមិ ឃុំ និងប្រមាណ ៦០០ គក្រ គាត់បានប្រើប្រាស់ជាអាហារប្រចាំគ្រួសារគាត់ ។ អ្វីដែលលោក **ឡា** អនុវត្តបានទទួលជោគជ័យលើការងារបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី និង ទទួលបានផលចំណេញពីមុខរបររបស់គាត់ គាត់បានពង្រីកទំហំស្រះចាស់របស់គាត់រហូតដល់ទំហំ ៩០០ ម៉ែត្រការ៉េ (មុន ទំហំ ៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ) និងបានជីកស្រះថ្មីចំនួន ០២ ទៀត ដែលស្រះនីមួយៗមានទំហំប្រមាណ ៦០០ ម៉ែត្រការ៉េក្នុងឆ្នាំនេះ ។ ចាប់ពីខែមករា ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៨ នេះ លោក **ឡា** បានប្រមូលផលត្រីបានប្រមាណ ១ តោន ក្នុងនោះគាត់លក់បានប្រមាណ ៩០០ គក្រ សម្រាប់ទីផ្សារក្នុងភូមិរបស់គាត់ ។ ដោយសារតែគុណភាពផលិតផលរបស់គាត់ល្អ តំលៃត្រីមានការកើនឡើងពី ៧០០០ទៅ១០០០០ រៀល ក្នុងមួយគីឡូក្រាម ក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ នេះ ក្នុងខណៈនោះដែរក៏មានអ្នកទិញត្រីជាច្រើនបានមកទាក់ទងដើម្បីទិញផលិតផលត្រីពីគាត់ ។ លោក **ឡា** បានមានប្រសាសន៍ថា ឆ្នាំនេះលោកនឹងអាចទទួលផលបានទ្វេដងសម្រាប់ជាម្ហូមអាហារប្រចាំគ្រួសាររបស់គាត់ និងសម្រាប់លក់នៅលើទីផ្សារ ហើយគាត់ក៏អាចទទួលបានប្រាក់កំរៃពីការលក់កូនត្រីពូជផងដែរ (កូនត្រីទីឡាព្យា) ។

លោក **ឡា** បានចែករំលែកនូវបទពិសោធន៍របស់គាត់ដែលបានទទួលពីគម្រោង អេម អេស អេម អ៊ី លើការងារចិញ្ចឹមត្រីដូចខាងក្រោម:

- ប្រភពទឹក: ប្រើម៉ាស៊ីនសម្រាប់បូមទឹកអណ្តូង និង បានពីទឹកភ្លៀង
- ចំណី និងការឱ្យចំណីបានត្រឹមត្រូវ និងទៀងទាត់តាមបច្ចេកទេស
- កាកសំណល់ផ្ទះបាយត្រូវបានប្រើជាចំណីត្រី

- កន្ទក់ ម្សៅត្រី និងត្រកួន ត្រូវបានផ្សំជាចំណីបន្ថែមដោយផ្តល់ឱ្យប្រមាណ ១-២ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ
- ប្រើជីដើម្បីបង្កើនចំណីធម្មជាតិដូចជា សត្វបួងតុង និង រុក្ខជាតិបួងតុង
- ប្រើចំណីសំរេច ដើម្បីបំពេញបន្ថែមចំណីផ្សំ
- ការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រីៈ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើការត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹកស្រះ និងការការពារកុំឱ្យត្រីស្រែចូលក្នុងស្រះចិញ្ចឹមត្រី។

ការទទួលជោគជ័យលើមុខរបរចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតមធ្យម

អ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតមធ្យមមានស្រះចិញ្ចឹមត្រីទំហំប្រមាណ ១០០០ ម៉ែត្រការ៉េ និងអាចធំជាងនេះឡើងទៅ ហើយការចិញ្ចឹមអាចមិនបានផលល្អ ប្រសិនបើអ្នកចិញ្ចឹមត្រីមិនបានអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ព្រោះថាការដាក់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងចំនួនច្រើន ឬការឱ្យចំណីហួសកំរិត គឺជាបញ្ហាសម្រាប់អ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតមធ្យមនេះ។ ប្រសិនបើអ្នកចិញ្ចឹមមានការអនុវត្តតាមលក្ខ័ខ័ណ្ឌបច្ចេកទេសបានល្អ នោះគេអាចប្រមូលផលត្រីបានប្រមាណពី ៨-១០ តោន ក្នុងរយៈពេល ០៨ ខែ (មួយរដូវចិញ្ចឹម)។

ដោយយោងទៅតាមអ្វីដែលអ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតមធ្យមបានរៀនសូត្រពីគម្រោង អេម អេស អេម អ៊ី ឃើញថា អ្នកចិញ្ចឹមត្រីខ្នាតមធ្យមភាគច្រើនបានចំណាយទុនវិនិយោគទៅលើម៉ាស៊ីនកិន និងកូរចំណីត្រី ហើយនឹងម៉ាស៊ីនកិនចំណីជាគ្រាប់ ឬជារាងទ្រវែង។ ឧបករណ៍ទាំងនេះអាចជួយសំរួលដល់ការផលិតចំណីផ្សំក្នុងបរិមាណដ៏ច្រើន។ ចំណីកិនជាគ្រាប់ ឬ ជារាងទ្រវែងអាចចំណេញពេលវេលា និងត្រីងាយស្រួលស៊ីចំណី និងមិនធ្វើអោយទឹកស្រះត្រីស្អុយ (កខ្វក់)។

ករណីទី៣: លោក សុខ ស៊ីម នៅឃុំកំពង់ព្រះ ស្រុកបាធាយ ខេត្តកំពង់ចាម

លោក សុខ ស៊ីម មានស្រះទំហំ ១០០០ ម៉ែត្រការ៉េ គាត់ចិញ្ចឹមត្រីប្រា។ ជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមក គាត់ចិញ្ចឹមត្រីបានតែ ៤ គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េស្រះ ហើយប្រើរយៈពេលវែងគឺ ១៦-១៨ ខែ។ គាត់បានលក់ត្រីប្រមាណ ១-២ តោន ទៅឱ្យអ្នកទិញត្រីក្នុងមូលដ្ឋាន។ បន្ទាប់ពីគាត់បានអនុវត្តតាមបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី គាត់

អាចបង្កើនទិន្នផលត្រីបានរហូតដល់ ៦-៧ គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េស្រះ ហើយប្រើរយៈពេលតែ ៦-៨ ខែ តែប៉ុណ្ណោះ។ សព្វថ្ងៃនេះ លោក សុខ ស៊ីម អាចចិញ្ចឹមត្រីបាន ០២ ដង ក្នុងមួយឆ្នាំ (ឬ ១៦ ខែ)។ កាលពីឆ្នាំមុន លោក សុខ ស៊ីម អាចប្រមូលផលបាន ៧ តោន ពីស្រះរបស់គាត់។

គម្រោង អេម អេស អេម អ៊ី បានជួយលោក សុខ ស៊ីម គិតអំពីទីផ្សាររបស់គាត់ផងដែរ ព្រោះថាប្រសិនបើគាត់នៅតែរង់ចាំអ្នកទិញត្រីដដែលៗ (ម៉ូយចាស់) គាត់នឹងអាចជួបការលំបាកនៅពេលដែលទិន្នផលត្រីរបស់គាត់ មានការកើនឡើង ពេលនោះផលិតផលរបស់គាត់នឹងចុះថ្លៃ។ លោក សុខ ស៊ីម បានទាក់ទងជាមួយអ្នកទិញត្រីដ៏ធំដែលអាចប្រមូលទិញត្រីក្នុងចំនួនច្រើន ប៉ុន្តែគ្រាន់តែមានលក្ខខណ្ឌត្រីត្រូវមានគុណភាពល្អ។ លោក សុខ ស៊ីម បានកែប្រែគុណភាពផលិតផលរបស់គាត់ទៅតាមតំរូវការទីផ្សារ ដើម្បីទាក់ទាញដល់អ្នកទិញត្រី។

ចាប់តាំងពីអ្នកទិញត្រីមានជំនឿលើលោក សុខ ស៊ីម ដែលគាត់អាចចិញ្ចឹមត្រីប្រាបានគុណភាពល្អ អ្នកទិញត្រីបានមានបំណងធ្វើកិច្ចសន្យាទិញត្រីពីគាត់តាមតំលៃទីផ្សារ។ ខាងក្រោមនេះជាបទពិសោធន៍ ដែលលោក សុខ ស៊ីម បានអនុវត្តៈ

- រៀបចំស្រះឱ្យប្រសើរឡើង មុនពេលលែងកូនត្រី
- កែប្រែគុណភាពទឹកស្រះ: ប្រើម៉ាស៊ីនបូមទឹកអណ្តូង និងប្រើទឹកភ្លៀង
- ប្តូរទឹកស្រះ (បូមទឹកស្រះចេញ និងបញ្ចូលទឹកថ្មីចូល) ក្នុងមួយខែម្តង

- ចំណី និងការឱ្យចំណីៈ គាត់ឱ្យចំណី ០២ ដង ក្នុងមួយថ្ងៃដោយប្រើ ចំណីដែលមានគុណភាពខ្ពស់
  - ចំណីសំរេច (ចំណីនាំចូលពីបរទេស)
  - ត្រីនុយ (កូនត្រីល្អិត១)
  - និងចំណីផ្សំដោយប្រើត្រីនុយ លាយជាមួយកន្ទក់
- ចំណីផ្សំគឺត្រូវបានចំអិនហើយប្រើម៉ាស៊ីនកូរ និង កិនទៅជាចំណី គ្រាប់ ឬជារាងទ្រវែងនៅពេលផ្តល់ចំណី។
- ចំនួនដាក់ចិញ្ចឹម គឺប្រមាណ ១០ក្បាល ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ
- ការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រីៈ តាមដានគុណភាពទឹកស្រះដូចជា ប៉េហាស់ (pH) ពណ៌ទឹក និង ចរិតស៊ីចំណីរបស់ត្រី។

ករណីទី៤: លោក វេង ឡុង នៅឃុំកំពង់ព្រះ ស្រុកបាធាយ ខេត្តកំពង់ចាម

លោក វេង ឡុង មានស្រះទំហំ ប្រមាណ ២១០០ ម៉ែត្រការ៉េ។ មុនពេលចូលជាមួយគំរោង អេម អេស អេម អ៊ី គាត់អាចប្រមូលផល បានត្រឹមតែ ៣-៤ តោនពីស្រះរបស់ គាត់ មានន័យថាគាត់អាចប្រមូល ផលបានប្រមាណពី ១.៥-២.០ គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ និងប្រើរយៈ

ពេលប្រមាណ ២ ឆ្នាំ ក្នុងការចិញ្ចឹមត្រី។ បន្ទាប់ពីគាត់អនុវត្តតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស គាត់អាចប្រមូលផលបានប្រមាណ ៨តោន ពីស្រះរបស់គាត់បានន័យថា គាត់អាចបង្កើនទិន្នផលរបស់គាត់ដល់ ៣-៤ គក្រ ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ និងប្រើរយៈពេលប្រមាណ ៨ ខែ។ ខាងក្រោមនេះជាបទពិសោធន៍ដែល លោក វ៉េង ឡុង បានអនុវត្តៈ

- ○ រៀបចំស្រះតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសមុនពេលលែងកូនត្រី
- ○ ការប្រើប្រាស់ប្រភពទឹក គាត់ប្រើម៉ាស៊ីនបូមទឹកពីអណ្តូង និងប្រើទឹកភ្លៀង
- ○ ការកែប្រែគុណភាពទឹក គាត់បានផ្លាស់ប្តូរទឹកស្រះ ០១ ដងក្នុងមួយខែ
- ○ ការរៀបចំចំណី និង ការឱ្យចំណី គាត់ឱ្យចំណី ០២ ដងក្នុងមួយថ្ងៃ ដោយប្រើចំណីដែលមាន គុណភាពខ្ពស់។
    - ▪ ត្រីនុយ (កូនត្រីល្អិត១)
    - ▪ ចំណីផ្សំ ត្រីនុយលាយជាមួយកន្ទក់ ចំអិនរួចហើយកូរដោយម៉ាស៊ីនកិនជាគ្រាប់ ឬជារាងទ្រវែងដាក់ឱ្យត្រីស៊ី។
- ○ ចំនួនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមៈ ១០ ក្បាល ក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ
- ○ ការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រីៈ តាមដានគុណភាពទឹកស្រះ ដូចជាប៉េហាស់ (pH) ពណ៌ទឹក និងចរិតស៊ីចំណីរបស់ត្រី។

ឯកសារយោង

○ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ របស់រដ្ឋបាលជលផល

○ ប្រភេទត្រីទឹកសាបមានតំលៃសេដ្ឋកិច្ចនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយនាយកដ្ឋានជលផល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ឆ្នាំ២០០៥

○ ខ្សែវីដេអូស្តីពីការចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ ផលិតដោយនាយកដ្ឋានជលផលសហការជាមួយ អង្គការ AIT

○ Inland Aquaculture, Handout 2004, Dr. Amararatne Yakupitiyage, Associate Professor, Aquaculture and Aquatic Resources Management, Asian Institute of Technology (AIT)

ឧបសម្ព័ន្ធ ១ : គំរូកត់ត្រាការវិភាគចំណូល ចំណាយ សម្រាប់មុខរបរចិញ្ចឹមត្រី

ចំណាយប្រចាំខែ និង ចំណាយប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ ____________ ចាប់ពី .... ដល់ ....

ប្រភេទចំណាយ	មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ	សរុប
ការរៀបចំស្រះ													
កំលាំងពលកម្ម													
ម៉ាស៊ីនបូមទឹក													
ប្រេងឥន្ធនៈសម្រាប់ម៉ាស៊ីនបូមទឹក													
កំបោរ													
ជីលាមកសត្វ និង ជីគីមី													
តំលៃកូនត្រីពូជ													
កូនត្រីពូជ													
ថ្លៃដឹកជញ្ជូន													
កំលាំងពលកម្ម													
ចំណាយលើចំណី													
សារធាតុផ្សំនៃចំណី													
ចង្ក្រាន និង ខ្ទះចំអិនចំណី													
ប្រេងឥន្ធនៈ													
ម៉ាស៊ីនកិនចំណី													
ការគ្រប់គ្រងគុណភាពទឹកស្រះ													
ជីលាមកសត្វ ឬជីគីមី													
ម៉ាស៊ីនបូមទឹក													
ថ្នាំការពារ និង ព្យាបាលជម្ងឺត្រី													
កំលាំងពលកម្ម													
ថ្លៃប្រមូលផល													
ចំណាយផ្សេងៗ													
សរុប													